

SITOWISE

Länsi-Saimaan kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma

TYÖOHJELMA

Suunnittelun lähtökohdat

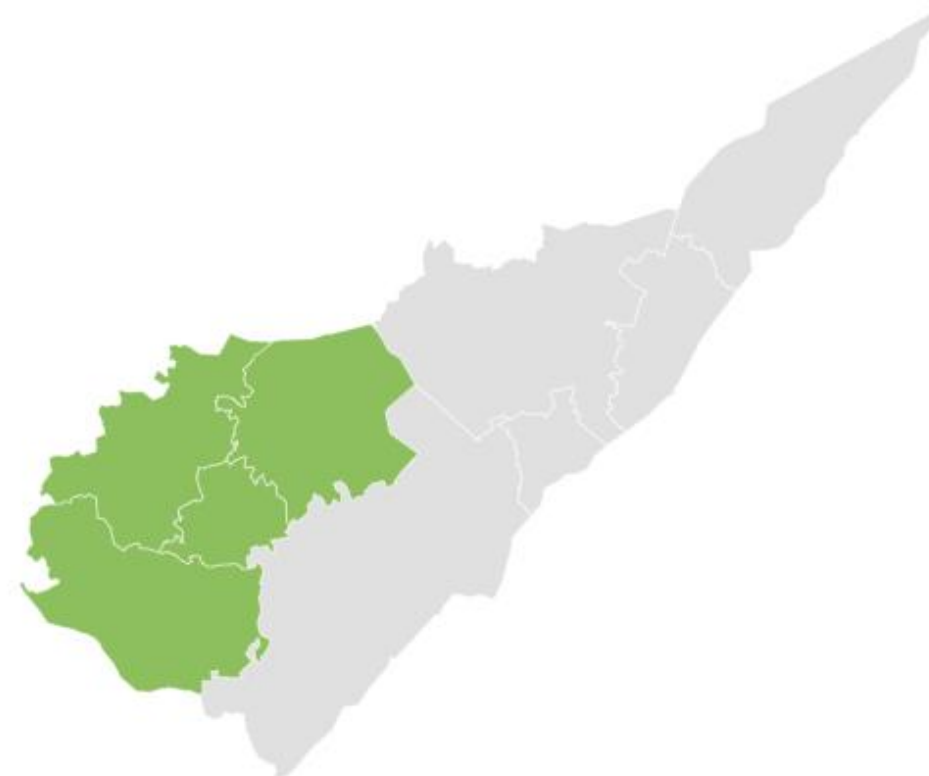
Ohjelma laaditaan neljän Etelä-Karjalan kunnan alueelle:

Lemi, Luumäki, Savitaipale ja Taipalsaari.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman tavoitteena on luoda kunnille konkreettinen työkalu kävelyn ja pyöräliikenteen edistämiseen liikennesuunnittelun, palveluiden kehittämisen, viestinnän ja kampanjoiden keinoin.

Edistämishjelman laatimisessa huomioidaan erityisesti arjen liikkumistarpeet.

Työ toteutetaan helmi-marraskuussa 2023.

Työn sisältö

1. Lähtökohdat ja nykytila-analyysi

- Suunnittelun lähtökohdat
- Tunnistetaan sidosryhmät ja sovitaan yhteistyöstä.
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen nykytila

2. Visio ja tavoitteet

- Laaditaan seudulle kävelyn ja pyöräilyn edistämisen visio.
- Määritellään tavoitteet kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi.
- Määritellään alustavat seuranta-indikaattorit.

3. Toimenpideohjelma

- Laaditaan pyöräliikenteen tavoiteverkko.
- Määritellään jalankulun keskeiset reitit.
- Määritellään liikkumisen ohjauksen toimenpiteet kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi.
- Laaditaan ohjekortit pyöräpysäköinnin kehittämiseksi.
- Tarkastetaan talvikunnossapidon laatuvaatimukset.

4. Organisointi ja seuranta

- Laaditaan suunnitelma kävelyn ja pyöräilyn edistämistyön organisoimiseksi ja seuraamiseksi.
- Määritellään seurantamittaristo.

1. Lähtökohdat ja nykytila-analyysi

Lähtökohdat

- Työvaiheessa kartoitetaan olemassa olevat lähtöaineistot ja tarkennetaan työsuunnitelmaa.
- Tunnistetaan kävelyn ja pyöräilyn edistämistä tukevat aiemmin laaditut suunnitelmat, strategiat ja muut hankkeet.
- Tunnistetaan sidosryhmät ja sovitaan yhteistyö sidosryhmien ja muiden käynnissä olevien hankkeiden kanssa. Sidosryhmiä voivat olla esimerkiksi pyöräilyjärjestöt, kuntien vanhus- ja vammaisneuvostot sekä harrastusseurat.

1. Lähtökohdat ja nykytila-analyysi

Nykytila-analyysi

- Kartoitetaan nykyinen jalankulku- ja pyöräliikenteen verkko Digiroad-aineiston sekä kunnista saatavien täydennysten pohjalta.
- Selvitetään kävelyn ja pyöräilyn edistämisen nykytilanne, hyödynnetään vuonna 2021 tehtyä kyselyä, jossa kartoitettiin mm. nykyistä kulkutapajakaumaa sekä kuntalaisten ajatuksia kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisestä.
- Tunnistetaan kävelyn ja pyöräilyn potentiaali erilaisilla matkoilla.
- Tunnistetaan kävelyn ja pyöräilyn haastavat paikat liikenneympäristössä.
- Tunnistetaan seudun keskukset sekä kävelyä ja pyöräilyä houkuttelevat kohteet.

Menetelmät

Aineiston koonti
Asiantuntija- ja sidosryhmätyöskentely (OR-kokous, kommentointi sähköpostitse)
Kävelyn ja pyöräilyn kyselyn tulokset (2021)
Paikkatietotarkastelu

Työvaiheen tulos

Nykytilan kuvaus sanallisesti ja pyöräilyväyläkartoin

2. Visio ja tavoitteet

- Tavoitteiden määrittelyssä hyödynnetään edellisessä vaiheessa koottua nykytila-analyysia sekä seudulla vuonna 2021 toteutetun kävelyn ja pyöräilyn kyselyn tuloksia.
- Vision ja tavoitteiden laatimisen taustaksi käydään läpi kuntien strategiat.
- Kävelyn ja pyöräilyn visiota, tavoitteita ja tavoitteiden saavuttamista kuvaavia alustavia indikaattoreita työstetään **työpajatilaisuudessa**. Työpajaan kutsutaan kuntien edustajia, tärkeimpiä sidosryhmiä ja päättäjiä.

Menetelmät

Työpaja
Asiantuntijatyö

Työvaiheen tulos

Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen visio
Tavoitteet kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi
Alustavat indikaattorit seurannalle

3. Toimenpideohjelma – Pyöräliikenteen tavoiteverkko

Edellisessä työvaiheessa tunnistettujen keskusten sekä kävelyä ja pyöräilyä houkuttelevien kohteiden perusteella laaditaan **pyöräliikenteen tavoiteverkko**. Tavoiteverkko sisältää pää- ja aluereitit. Määriteltävän verkon ulkopuolelle jäävät verkon osat palvelevat paikallisreitteinä. Tavoiteverkon laatimisessa painopiste on taajamien sisäisissä yhteyksissä, mutta myös mm. kuntakeskusten väliset yhteydet otetaan huomioon.

Työvaiheessa määritellään tavoiteverkon eri hierarkian mukaisille väylille fyysisten **ominaisuuksien minimitaso sekä periaatteet väylätyypeille**.

Menetelmät

Asiantuntija- ja sidosryhmätyöskentely (OR-kokous, kuntakohtaiset työpajat)

Työvaiheen tulos

Karttakuvat pyöräliikenteen tavoiteverkosta (pää- ja aluereitit)
Kriteeristö minimitasolle

3. Toimenpideohjelma – Jalankulun keskeiset reitit

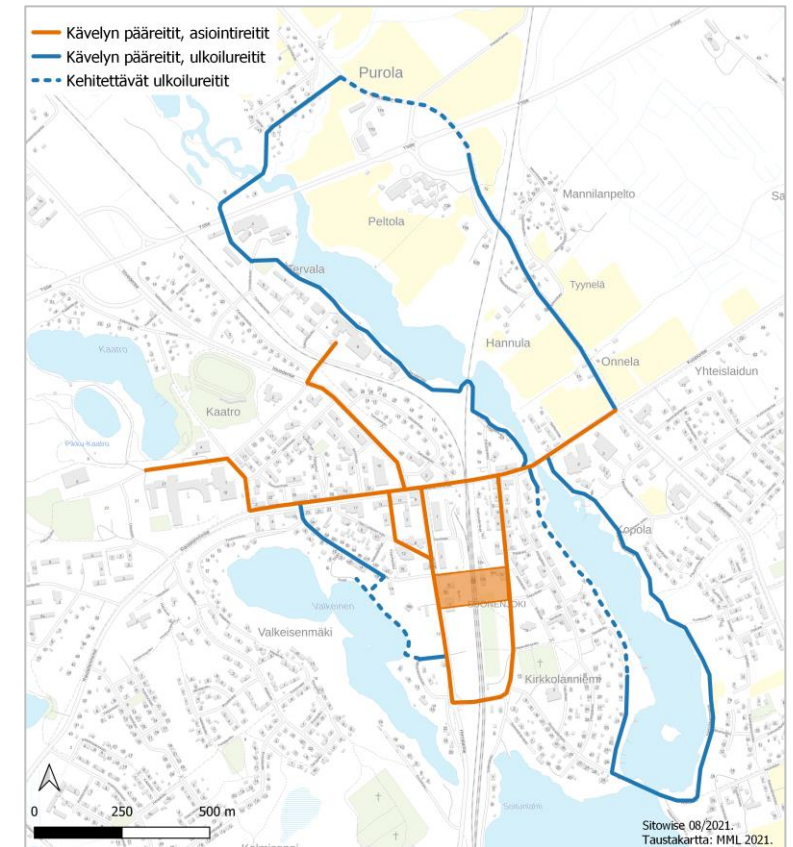
Nykytila-analyysin ja tavoitteiden pohjalta taajamiin määritellään **jalankulun keskeiset reitit**, jotka ohjaavat maankäytön ja liikenneympäristön suunnittelua. Jalankulun keskeisillä reiteillä panostetaan jalankulun sujuvuuteen, turvallisuuteen sekä esteettömyyteen. Työvaiheessa määritellään jalankulun keskeisille reiteille fyysisten ominaisuuksien **minimitavoitetaso**.

Menetelmät

Asiantuntija- ja sidosryhmätyöskentely (OR-kokous, kuntakohtaiset työpajat)

Työvaiheen tulos

Karttakuvat taajamien jalankulun keskeisistä reiteistä
Kriteeristö minimitavoitetasolle

Esimerkki Suonenjoen kävelyn pääreiteistä.

3. Toimenpideohjelma – Pyöräpysäköinnin kehittäminen

Seudulle laaditaan yhteiset ohjekortit pyöräpysäköinnin kehittämiseksi erityyppisissä kohteissa. Ohjekortit laaditaan esimerkiksi seuraaville teemoille: kunnantalot, taajamassa sijaitsevat koulut, torialueet, joukkoliikenteen solmukohtat, työpaikat, urheilukentät ja -hallit.

Ohjekortti sisältää suositukset pyöräpysäköinnin tyypistä, palvelutasosta, sijoittelusta ja suuntaa-antavasti lukumäärästä.

Menetelmät

Asiantuntijatyöskentely

Työvaiheen tulos

Noin 6 kpl teemoittaista pyöräpysäköinnin ohjekorttia

3. Toimenpideohjelma – Palveluiden kehittäminen ja viestintä

Kävelyn ja pyöräilyn edistämässä viestinnällä on suuri rooli. Viestinnän avulla voidaan tehdä kävely- ja pyöräilymahdollisuuksia tutuksi sekä kannustaa kuntalaisia kävelyn ja pyöräilyyn. Lisäksi kävelyä ja pyöräilyä voidaan edistää erilaisin palveluin, kuten kaupunkipyöräjärjestelmin, vuokravälinein, työasiointipyörin tai matkaketjuja kehittämällä.

Viestinnän ja palveluiden kehittämisen toimenpideohjelma laaditaan yhteistyössä kuntien ja sidosryhmien kanssa. Suunnitelman laatimiseksi toteutetaan kuntapareittain työpajat, joissa ideoidaan jokaiselle kunnalle kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpideohjelma. Toimenpiteiden suunnittelussa huomioidaan sekä seudullinen näkökulma ja yhteistyömahdollisuudet että jokaisen kunnan omat erityispiirteet, tarpeet ja toteutusmahdollisuudet. Kävelyn ja pyöräilyn edistämismahdollisuuksissa otetaan huomioon niin **arjen liikkumistarpeet kuin vapaa-ajan pyöräily ja pyörämatkailu.**

Menetelmät

Työpajat, joihin osallistuu sidosryhmiä mm. pyöräilyseurat, vanhus- ja vammaisneuvostot sekä kuntien eri hallintokunnat (vapaa-aika, viestintä, sivistystoimi, elinkeino, tekninen jne.)

Työvaiheen tulos

Toimenpidesuunnitelma viestinnän ja palveluiden kehittämiseksi (liikkumisen ohjaus)

3. Toimenpideohjelma – Talvikunnossapidon laatuvaatimukset

Jotta kävely ja pyöräily olisivat houkuttelevia kulkutapoja kaikkina vuodenaikoina, on liikkumisolosuhteiden mahdollistettava kulkeminen myös talvisin. Talvipyöräilyn ja –kävelyn kannalta on olennaista, että väylät on puhdistettu riittävän hyvin ja oikea-aikaisesti lumesta ja loskasta. Kunnossapito on syytä kohdistaa erityisesti käytetyimmille väylille, joissa kunnossapidosta saadaan kaikkein paras hyöty. Pyöräiliikenteen tavoiteverkon ja jalankulun keskeisimpien reittien määrittely auttaa kohdentamaan kunnossapidon suurimmat panostukset oikeille alueille.

Työvaiheessa käydään läpi kuntien kunnossapidon laatuvaatimukset kävelyn ja pyöräilyn osalta sekä esitetään **yhtenäiset kriteerit talvikunnossapidolle** ottaen huomioon pyöräiliikenteen tavoiteverkon ja jalankulun keskeisimpien reittien avulla määritellyt tärkeimmät kävely- ja pyöräilyreitit ja –alueet.

Menetelmät

Asiantuntijatyö yhdessä kuntien kanssa (OR-kokous)

Työvaiheen tulos

Seudulle yhtenäiset kriteerit talvikunnossapidolle

4. Organisointi ja seuranta

Työn loppuvaiheessa määritellään, kuinka kävelyn ja pyöräilyn edistämistyö organisoidaan seudullisella tasolla ja kunnissa sekä kuinka edistämistyön etenemistä seurataan.

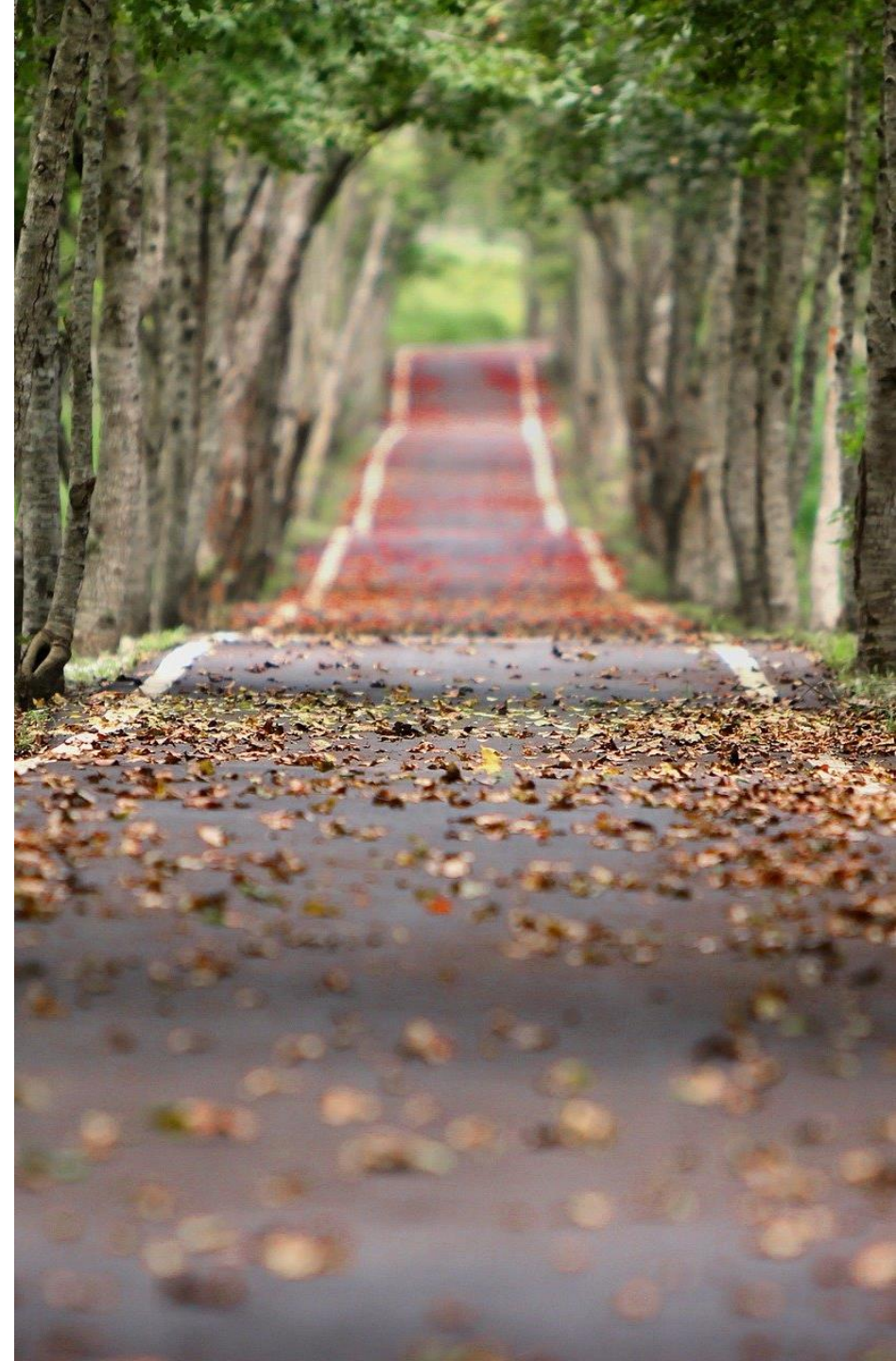
Organisointi ja seuranta kytketään seudulla jo hyödynnettäviin toimintamalleihin ja työryhmiin (esim. kuntien liikenneturvallisuusryhmät).

Menetelmät

Asiantuntijatyö

Työvaiheen tulos

Malli kävelyn ja pyöräilyn edistämisen organisoinnille ja seurannalle

Lopputulokset

Työn tulokset esitetään tiiviinä PowerPoint- tai Word-muotoisena raporttina. Raportti tuotetaan saavutettavassa muodossa.

Raportti käsittää kuvauksen työn etenemisestä sekä toimenpideohjelman, joka sisältää **konkreettiset etenemisaskeleet kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi.**

Vuorovaikutus

Ohjausryhmä

- Ohjaa hankkeen toteutusta
- Sovitaan seudun yhteisistä asioista
- Edustajat jokaisesta kunnasta (esim. tekninen, vapaa-aika) ja ELY-keskuksesta
- Kokoontuu hankkeen aikana neljä kertaa

OR1: Aloituskokous

OR2: Pyöräliikenteen tavoiteverkko, jalankulun keskeiset reitit, tavoitetason laatukriteerit

OR3: Talvikunnossapito, kävelyn ja pyöräilyn edistämistyön organisointi ja seuranta

OR4: Loppukokous

Kuntakohtaiset työryhmät

- Työstetään pyöräliikenteen tavoiteverkkoa ja jalankulun keskeisimpiä reittejä
- Edustajat kunnan eri hallintokunnista, mm. tekninen, vapaa-aika, sivistys
- 1 kokous / kunta

Vuorovaikutus

Muu sidosryhmätyöskentely

- Toteutetaan ensisijaisesti työpajatyöskentelyinä, yhteensä 3 työpajaa:
  - 1 seudullinen työpaja (visio ja tavoitteet)
  - 2 kpl 2 kunnan yhteisiä työpajoja (palvelut ja viestintä)
- Työpajoihin kutsuttavia tahoja ovat mm. pyöräilyseurat, muut yhdistykset, vanhus- ja vammaisneuvostot, kuntapäätäjät sekä kuntien eri hallintokunnat (vapaa-aika, viestintä, sivistystoimi, elinkeino, tekninen jne.).
- Tarvittaessa sidosryhmien edustajia kutsutaan työryhmien tai ohjausryhmän kokouksiin.
- Yhteistyö kuntien liikenneturvallisuusryhmien kanssa.

Hankkeen eteneminen

